

מלמעלה [ד ה]. בטעם השינוי שאת הארון כסו בתחש מלמטה ותכלת מלמעלה ושאר הדברים הי' התחש למעלה. י"ל משום שהתחש הוא לנוי ששש ומתפאר בגוונים שלו [רש"י שמות כה ה], ותכלת הוא על האמונה כמאמרם [חולין פט א] תכלת דומה לים וים לרקיע וכו', ולכן לתורה שבארון שהוא עיקר העיקרים צריך למשוך את העם באמונה, ואחר שיאמינו וילמדו תורת ה' יש ודאי דין לקיים ואנוהו לרומם בית אלוקינו, וכן בכל דבר דבר לעשות באופן הנאה, אבל כשכבר יש לו תורה ומעשים ואירע שמתרשלים באיזה קיום מצוה מצד מניעת כח היצר וכדומה, טוב לעורר ללחום כנגד היצר בהשתמשות בכחותיו, דהיינו ליפות את מעשי המצוות, לעשותן שיהיו נחמד למראה, כדי שלא יוכל היצר להסית בענינים אלו כדרכו כגון שהמקוואות הם מים רעים וכדומה, ולכן הנוי שהוא התחש הוא למעלה.

אל תכריתו את שכב משפחת הקהתי [ד יח]. היא עוד מצוה של גזירה שלא יבואו ליגע, שלכן אף שמותר בעצם לראות את הכל, כהא שמצינו שמגביהין את השלחן לעולי רגלים [חגיגה כו ב], מ"מ אסרו להם לראות סמוך לנשיאתם, שמתוך שיהיו קרובים כ"כ לקודש ירצו מרוב תשוקה לדבר שבקדושה ליגע, שלכן גזרה תורה גזירות, וכדמצינו עוד גזירות בכהן גדול שאסור לו להיות ברחוב אחד עם מתו [סנהדרין יח א], ואלו שתי גזירות שמצינו בקרא.

ולא יבאו לראות כבלע את הקדש [ד כ]. מה שאסרה תורה לבני קהת לראות כשמכסין, אף שמותרים אף זרים לראות כלי המקדש, שהרי היו מראין לעולי רגלים השלחן כמפורש בחגיגה [כו ב], וכן לא מצינו שבהקמה להסיר הכיסויים היו בני אהרן עושין. נראה להסביר שהוא מטעם שלכל העולם אף לגדולי תורה אסור לכסות עניני תורה, אלא לעולם צריכים

אין לסמוך ע"ז אלא אף כשיגדל צריך להשגיח עליו.

ויפקוד אתם משה על פי ה' [ג טז]. מה שמפורש ברש"י שמשה עצמו הלך למנות וגם שהוצרך לבת קול מהשכינה ולא סמך על אמירת האב שכך תינוקות יש לו. נראה משום דכיון שהוא ענין שצריך משה לידע את המספר, הוא ענין שלו, שאין חיוב שיאמין לעדים ולאב, שרק לדיני התורה בדברים המסורים לב"ד אמרה תורה גזה"כ להאמין לעדים, ולאב ביכיר, ולא בדברים שצריך האדם לידע עניני עצמו, שם ליכא דין זה, ולכן הוצרך להבת קול של השכינה. ומה שמשה בעצמו מנה, אולי כיון שהמגין הוא להחשיבם שומרי משמרת הקדש הוצרך משה בעצמו לילך להאציל מקדושתו עליהם, ועדיין צ"ע.

ולקחת את הלויים לי אני ה' תחת כל בכור בכני ישראל [ג מא]. תמוה כיון שעד שהוקם המשכן היתה העבודה בבכורים מ"ט ניטלה מהם והוכשרו גם זרים פשוטים בבמה, שאין צריך לכהן [תו"כ אחרי פ"ט]. ונראה כי משהוקם המשכן נתרוממו כל ישראל למדרגה גדולה דבכורים, שראוין לעבוד בבמה, כי עד שהוקם המשכן ולא נתכפר להם עון העגל לגמרי אף שכבר נעשו ממלכת כהנים במתן תורה ירדו מגדולתם בעון העגל, וכשהוקם המשכן נתקדשו עוד הפעם כבכורים.

מבן שלשים שנה ומעלה ועד בן חמשים שנה [ד ג]. מה שהוצרך למנות מבן שלשים ועד בן חמשים, שלכאורה מה ג"מ כמה יהיו, והא ראייה שכל הזמן דאח"כ לא נמנו. נראה שהוא להראות שצריך לחוש לכל כח שנותן השי"ת שיעשה בזה רצון השי"ת, וצריך למנות כל כח מכל רגע שבו שלא יפור הכח לדברים שאין בהם צורך.

וכסו בה את ארון העדות ונתנו עליו כסוי עור תחש ופרשו בגד כליל תכלת